

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовао комисију: 8. 9. 2023. Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1. Ајџановић др Милан	редовни проф.	Српски језик и лингвистика; 30. 3. 2023.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Унив. у Новом Саду		председник комисије
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2. Николић др Милка	редовни проф.	Савремени српски језик, Методика наставе српског језика и књижевности; 23. 2. 2023.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филолошко-уметнички факултет, Унив. у Крагујевцу		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3. Ајџановић др Јелена	ванредни проф.	Српски језик и лингвистика; 29. 10. 2019.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Унив. у Новом Саду		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4. Дражић др Јасмина	редовни проф.	Српски језик и лингвистика; 30. 3. 2023.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Унив. у Новом Саду		члан, ментор
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ		
1. Име, име једног родитеља, презиме: Јелена, Радул, Перишић		
2. Датум рођења, општина, држава: 13. 7. 1991. Ужице, Република Србија		

3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив:

Филозофски факултет Унив. у Новом Саду, мастерске студије: Српска филологија – српски језик и лингвистика; Мастер професор језика и књижевности (србиста)

4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија:

Упис: 2015. године; студијски програм: Језик и књижевност – модул: Језик

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Колокације у научном функционалном стилу

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл.

Мср Јелена Перишић спровела је истраживање на тему *Колокације у научном функционалном стилу*, које обухвата 286 страна ћириличног текста. Проблематика истраживања разврстана је у 8 поглавља, која се гранају на ужа потпоглавља. На крају је дато 266 референци, на којима се заснива истраживање. У раду су сумирани поједини резултати у 21 табели, 15 графикона, 2 илустрације, а одређене речничке одреднице приказане су у виду 4 слике, с јасно наведеним изворима из којих су преузете. На крају су дата 22 прилога, листе забележених колокација према различитим критеријумима. Садржај је формулисан на следећи начин:

1. **Увод** – поглавље је написано на 9 страна и подељено је на 4 потпоглавља.
2. **Појмовно-терминолошка одређења** – поглавље је написано на 50 страна и садржи 3 потпоглавља, која се даље деле на уже целине.
3. **Методологија истраживања** – поглавље је написано на 15 страна, подељено на 2 потпоглавља, која се разрађују у уже целине (прво у три, друго у две).
4. **Лингвистички приступ функционалним стилевима** – поглавље је написано на 14 страна и подељено на три потпоглавља и две уже целине унутар другог.
5. **Формална својства колокација у научном функционалном стилу** – поглавље је написано на 18 страна, има 3 потпоглавља, од којих се прва два гранају на 6 потпоглавља.
6. **Садржинска својства колокација у научном функционалном стилу** – поглавље је написано на 19 страна, има 4 потпоглавља, при чему се сва деле на 3, а друго (6.2) на 2 потпоглавља.
7. **Концептуализација научног истраживања** – поглавље је написано на 45 страна и подељено је на 3 потпоглавља, при чему је друго разрађено у 5 потпоглавља.
8. **Закључна разматрања** – поглавље је написано на 41 страни и подељено је на три потпоглавља.

У складу са важећим правилима за организацију рукописа докторске дисертације, на почетку рукописа дате су Кључне документацијске информације, на српском и енглеском језику, након чега је ауторка на 3 стране дала прегледан попис табела, графикона, илустрација, слика, скраћеница и симбола.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Наслов докторске дисертације *Колокације у научном функционалном стилу* у потпуности обухвата истраживану проблематику.

Комисија сматра да је наслов јасно, прецизно и обухватно формулисан и садржи све релевантне информације које се односе на спроведено истраживање.

У Уводу ауторка даје кратак преглед сваког поглавља, чиме оправдава потребу истраживања колокација у научном функционалном стилу. Након тога дефинише предмет, циљеве и задатке истраживања, полазне хипотезе с њима у вези, корпус из којег је ексцерпирана грађа за анализу, као и принципе за њен избор. На крају дефинише значај и допринос истраживања. Као основне циљеве наводи следеће:

- идентификовати колокације у научним текстовима и анализирати их на основу параметара фреквентности, заменљивости конституената, постојаности и компактности лексичког споја;
- класификовати ексцерпирани примере према примарном колокату на основу његове семантике и граматичке припадности;
- извршити компарацију двеју испитиваних дисциплина (лингвистика и техничке науке) у погледу заступљености, сличности и разлика идентификованих колокација;
- испитати оправданост укључивања спојева блиских терминима, као и самих двочланих термина у колокације, посматрањем оваквих спојева у једном сегменту компарације на међусловенском плану (на примеру српског и пољског језика);
- сагледати конституенте колокација из перспективе њихових односа на парадигматском плану, као и могуће семантичке трансформације у контексту необележености овога стила у погледу синонимије и метафоре или метонимије;
- на основу добијених резултата и утврђених, потврђених и фреквентних лексичких спојева – колокација, предочити модел специјализованог речника колокација у српском језику у научном стилу (област лингвистике, хуманистичке науке), са акцентом на семантичким пољима;
- открити тешкоће у усвајању колокација међу популацијом која српски језик учи као страни и, у складу с тим, понудити решења у виду наставних материјала.

Комисија сматра да је ауторка јасно поставила, описала и оправдала потребу за овим истраживањем, указала на његов значај у теоријској и примењеној лингвистици, наговештавајући ваљано теоријско-методолошко утемељено испитивање постојаних лексичких спојева у једном функционалном стилу. Увод садржи све елементе потребне за даљу анализу и синтезу грађе – дефинисање предмета, циљева, задатака, хипотеза и корпуса.

У другом поглављу – **Појмовно-терминолошка одређења** Ј. Перишић најпре одређује теоријски оквир и ближе дефинише појмове из трију сфера које најшире захватају тему ове докторске дисертације: функционална стилистика, синтагматски лексички односи у домену лексикологије и језик струке и науке. Ауторка прво критички полемише с рецентном литературом у домену стила, а своје одређење функционалног стила износи у поглављу 4 – *Лингвистички приступ функционалним стиловима*. У другом потпоглављу, на основу обимне литературе, детаљно разрађује концепт колокација, као посебног вида синтагматских лексичких односа, њихове инхерентне карактеристике, као и начин истраживања, издвајајући као најприкладнији извор – електронски похрањену грађу у великим националним корпусима. Посматра их у контексту разграничења с осталим синтагматским лексичким односима (слободни спојеви и идиоми) и с парадигматским односима – синоними, антоними, хипероними/хипоними, поткрепљујући сваки од наведених феномена примерима из своје грађе. Фокус овог поглавља јесте утврђивање критеријума, тј. дистинктивних обележја, за идентификацију колокација, фразних лексема и вишечланих термина, којима обилују научни текстови. Посебан део другог поглавља, стога, посвећен је терминима, њиховим садржинским и структурним својствима и изналажењу заједничког садржаоца и диференцијалног фактора. Овакве

лексичке јединице назива *терминолошке колокације*, полазећи од идеје М. Турк да терминолошке колокације задовољавају лексикографске критеријуме за разликовање термина од јединица општег лексичког фонда јер је реч о јединицама мишљења, односе се на један појам и одређују га у оквиру датог предметног поља, тј. користе се у специјализованој научној области и део су хијерархијске класификације. Ј. Перишић свој став потврђује контрастивним истраживањем (српски : пољски) на репрезентативним примерима. Посебан осврт у овом поглављу оправдано је посвећен идиому, у науци познатом као језик стукe и науке, што ауторка вешто повезује с његовом позицијом и употребом у контексту контрастивних истраживања и настави страних језика.

Комисија сматра да је ауторка у другом поглављу детаљно и јасно приказала све аспекте истраживаних феномена – стил, колокације, термини, фразне лексеме, језик струке, постављајући тако добру теоријску основу за своје истраживање. Посебан допринос састоји се у испитивању појединих аспеката на издвојеној грађи, не само на српском, него и контрастивно (српско-пољски), што је један од методолошких поступака за утврђивање статуса вишечланих лексичких јединица.

У трећем поглављу – **Методологија истраживања** ауторка уже дефинише методологију истраживања, наводећи да ће се примери ексцерпираних колокација обрађивати уз помоћ полазишта квантитативне, квалитативне и дескриптивне анализе. У оквиру сваке од њих налазе се кључне методе: статистичка, компоненцијална, концептуална, колокацијска метода, контрастивна анализа. Примери ће бити подвргнути једној од метода или ће се начинити њихова синтеза, све у зависности од семантике анализиране лексике и њених карактеристика (конкретно : апстрактно, бројиво : небројиво; опште : спецификовано итд.). Као посебан допринос издваја се синтеза наведених метода и примена колокацијске методе на примеру *извлачити/извући закључак*. Ауторка посматра смену на парадигматском плану блискозначних именица уз овај глагол-оператор (податак, суд, задатак, мисао, поука, сазнање, процена, одлука, извод, сажетак).

Комисија сматра да је у трећем поглављу дат преглед најрелевантнијих метода за анализу грађе, што је демонстрирано једним репрезентативним примером из корпуса. Овако предочена методологија истраживања добро је утемељена у лингвистичкој традицији испитивања вишечланих лексичких спојева, нарочито колокација.

Четврто поглавље – **Лингвистички приступ функционалним стиловима**, према речима ауторке, посвећено је испитивањима функционалних стилова из лингвистичке перспективе, тј. могућностима лингвистичке анализе у домену научног функционалног стила као подручја којем припада грађа ексцерпирана за потребе овог истраживања. Први део се односи на основне карактеристике научног функционалног стила, а други на опште тенденције у истраживањима овог стила, с посебним фокусом на испитивању лексике и лексичких спојева. Завршни део поглавља чини кратак сумарни осврт на досадашња истраживања лексике у научног функционалном стилу. Посебан је допринос попис који даје ауторка а тиче се до сада испитиваних тема, тј. аспеката овога стила: (а) испитивање општих особина научног стила, (б) анализа дискурса у научним радовима и уџбеницима, (в) анализа стила појединих аутора, (г) синтаксичке специфичности научног функционалног стила; што се лексике тиче, издвајају се следећи испитивани аспекти: (1) поређење научног функционалног стила с другим стиловима или поређење лексике у различитим научним областима, (2) лексичко-граматички обрасци у научног функционалном стилу, (3) учење и усвајање лексике, (4) терминологија. На самом крају, на основу детаљно представљених истраживања, ауторка даје укупно пет дистинктивних карактеристика терминолошких колокација у односу на све друге, што је релевантно јер се први пут у србистици дефинишу ови спојеви. Као први критеријум наводи: „један од конституената припада терминолошком систему, а други је из општег лексичког фонда, у секундарном значењу, и примио је обележје термина само у комбинацији с њим (нпр. консонантско *окружење*, *лева дислокација*, методолошки *приступ*, *централни* глагол, деривациони *домет*, *затворен* слог и сл.)”.

Комисија сматра да је четврто поглавље добро организовано што се тиче прегледа учења и истраживања испитиваног функционалног стила. У контексту наведених аспеката истраживања јасно се види потреба за испитивањем специфичних колокација које одликују научни дискурс, што ће допринети и теоријским испитивањима специфичног

лексичког слоја и примењеним видовима српске лингвистике, пре свега у домену лексикографије и наставе страних језика.

У петом поглављу – **Формална својства колокација у научном функционалном стилу**, како ауторка наводи, представљају се резултати истраживања у погледу формалних образаца којима припадају ексцерпирани колокације. Спојеви се прво приказују посебно за сваку од посматраних научних области, лингвистику и технику, а на самом крају и компаративно, са посебним акцентом на колокацијама које су се јавиле у обе испитиване области. Структуре које анализира јесу следеће: придев + именица, именица + (предлог) + именица, глагол + (предлог) + именица, прилог + придев, прилог + глагол. Након пописаних примера следи статистичка обрада и графички приказ дати према фреквенцији. Иста методологија примењена је и на колокације у домену технике. Након тога следи компаративна анализа добијених података, од којих се издвајају закључци: доминантне су колокације с именицама; у лингвистичким текстовима доминира образац глагол + именица, док је у техничким текстовима фреквентнији образац придев + именица, итд. На самом крају, као синтеза, дат је табеларни приказ статистичких података о броју примера у свакој области и податак о подударању примера.

Комисија сматра да је у петом поглављу стручно, детаљно и јасно спроведена анализа о формалним обрасцима колокација у анализираној грађи и да се дошло до врло важних закључака о формализацији појмова у два различита научним областима. Осим морфолошке класификације према врстама речи, ауторка је оправдано узела у обзир и њихову синтаксичку функцију јер се на основу ње уочавају важни закључци како о форми, тако и о семантици конституената колокације.

У шестом поглављу – **Садржинска својства колокација у научном функционалном стилу** ауторка посматра значења најпре примарних, а потом и секундарних колоката. Њена су запажања сводива на следеће констатације: и код примарних и код секундарних колоката уочене су две веће семантичке групе. Прву чине лексеме (именице, глаголи, придеви, прилози) које би се могле сврстати у семантичко поље КРЕТАЊЕ, тј. упућују на неки сегмент кретања у простору. Другу групу представљају речи које се могу одредити као *термини* из одређених области, у овом случају лингвистике или техничких наука. Међу осталим лексемама посебно се издвајају оне које су типичне за језик науке и академски стил уопште. Надаље се, у оквиру значењске групе кретање, класификују примери према критеријуму трајања на линеарној оси: инхоативност (нпр. *поћи од премисе*), дуративност (нпр. *спроводити анкету*), терминативност (нпр. *доћи до закључка*).

Комисија сматра да је у шестом поглављу, након претходно спроведене формалне анализе конституената колокација, добијена целовита слика ексцерпираних колокација тако што се добила класификација према значењу примарног и секундарног колоката. Издвојена семантичка категорија КРЕТАЊЕ потврдиће у следећем поглављу тезу о универзалној појмовној метафори ИСТРАЖИВАЊЕ ЈЕ ПУТОВАЊЕ.

У седмом поглављу – **Концептуализација научног истраживања** разрађује се појмовна метафора ИСТРАЖИВАЊЕ ЈЕ ПУТОВАЊЕ. У првом делу поглавља дају се ранија истраживања о појмовној метафори (и метонимији), након чега се на примерима из корпуса, уз примену концептуалне методе, идентификује метафора простора, тј. кретања у простору у научном истраживању. Следећи подељак посвећен је граматичким и лексичким средствима метафоризације. У оквиру њега се представљају резултати анализираних примера из корпуса лингвистичких и техничких текстова за сваку врсту речи појединачно – именице, глаголе, придеве и прилоге. Последњи део односи се на улогу колокација у концептуализовању научног истраживања као путовања, где се уз примере ексцерпираних колокација, које се могу подвести под универзалне, типичне за језик академских текстова, илуструје истраживачки пут од полазишта до циља. Након спроведене анализе, ауторка даје попис разраде појмовних метафора до којих је дошла:

- ИСТРАЖИВАЊЕ (НАУЧНА АРГУМЕНТАЦИЈА) ЈЕ ПУТОВАЊЕ, АУТОР ЈЕ ПУТНИК;
- ПРИМЕРИ, ПРЕТПОСТАВКЕ, СТАВОВИ И СЛ. ЈЕСУ ПОЛАЗНА ТАЧКА АУТОРОВОГ ПУТОВАЊА;
- ПОЧЕТАК ИСТРАЖИВАЊА ЈЕ ПОЧЕТАК ПУТОВАЊА;
- ПРОЦЕС ИСТРАЖИВАЊА ИЛИ НАУЧНЕ АРГУМЕНТАЦИЈЕ ЈЕ ПУТ ПО КОЈЕМ АУТОР ИДЕ, АУТОР ЈЕ

ВОДИЧ;

- ДРУГИ АУТОРИТЕТИ/ИДЕЈЕ СУ ПУТОКАЗИ НА ИСТРАЖИВАЧКОМ ПУТУ;
- ПРИМЕРИ, ПРОБЛЕМИ И СЛ. ЈЕСУ ЕНТИТЕТИ КОЈИ СЕ НАЛАЗЕ НА ПУТУ;
- ПРИМЕРИ, ЧИЊЕНИЦЕ, ПРЕТПОСТАВКЕ, КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ АУТОР СЛУЖИ ЈЕСУ ЊЕГОВИ ВОДИЧИ И ПУТОКАЗИ;
- УПОЗНАВАЊЕ/РАЗУМЕВАЊЕ ЕНТИТЕТА ЈЕ УЛАЗАК У ЊЕГА;
- ИСТРАЖИВАЊЕ ЈЕ ПРОЦЕС ИЗНОШЕЊА, ИЗВОЂЕЊА ИЛИ ИЗЛАЖЕЊА МИСЛИ, ИДЕЈА И СЛ. ИЗ ЧОВЕКОВОГ УНУТРАШЊЕГ ПРОСТОРА НАПОЉЕ;
- РЕШЕЊЕ ПРОБЛЕМА ЈЕ ОДРЕДИШТЕ ПУТОВАЊА;
- ДОНОШЕЊЕ ЗАКЉУЧКА ЈЕ СТИЗАЊЕ НА ОДРЕДИШТЕ;
- МЕНТАЛНИ ПРОСТОР ЈЕ ФИЗИЧКИ ПРОСТОР;
- МЕНТАЛНИ ЕНТИТЕТИ / НАУЧНЕ ЧИЊЕНИЦЕ СУ ПРЕДМЕТИ У ПОКРЕТУ;
- МЕНТАЛНИ ЕНТИТЕТИ СУ МАТЕРИЈА – ТЕЧНОСТ, ИНФОРМАЦИЈЕ/ПОДАЦИ СУ ВОДА

Комисија сматра да је седмо поглавље, изнето на педесетак страна, једно од кључних делова дисертације јер се у њему, применом апаратуре савремене когнитивне лингвистике, доказује постављена хипотеза да се појава истраживања, као апстрактан феномен, разумева као конкретно путовање, с јасним тачкама на том путу. Ауторка је показала да влада лингвистичком апаратуром за когнитивна истраживања и да је за анализу колокација погодна, уз компоненцијалну и колокацијску, и концептуална анализа.

Осмо поглавље – **Закључна разматрања** подељено је на три дела. Како наводи ауторка – на самом почетку сумирани су резултати из претходних поглавља, с посебним акцентом на провери полазних хипотеза. Други део односи се на примену резултата истраживања. Предочава се могућност примене у педагошком домену – материјали за наставу и учење српског језика као страног, као и у лексикографске сврхе – модел речника колокација у језику струке и науке. Као спој педагошког и лексикографског аспекта примене, презентује се један део плана и програма изборног предмета *Српска и пољска лексикографија у контакту*, односно даје се пример упоредне анализе терминолошких колокација у општим речницима српског и пољског језика. Последњи део поглавља, а самим тим и читаве ове докторске тезе, посвећен је даљим перспективама истраживања.

Комисија сматра да се у осмом поглављу износе закључци истраживања на примерен и, за научне потребе, прецизан и поуздан начин. Понуђени модели за примену резултата истраживања показују да је ово истраживање, уз и те како добру теоријску позадину, одлично осмишљено и спроведено јер се сви резултати могу спровести у праксу. Овако добра синтеза теорије и праксе квалификује дисертацију као ванредно остварење у домаћој лингвистици, али и шире.

Поглавље **Литература** садржи списак од 266 библиографских јединица, које су наведене на адекватан начин. Референце су актуелне и њихов одабир је примерен тематици која је предмет ове дисертације.

Комисија сматра да је литература цитирана у складу са важећим правилима цитирања, актуелна и у складу са темом и потребама дисертације.

Комисија позитивно оцењује све делове докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације. У случају радова

прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду уредника часописа о томе.

Истраживања која су урађена у оквиру докторске дисертације, верификована су у следећим публикацијама:

Перишић, Јелена (2017). Колокације са лексемама *основа* и *темељ* у електронском корпусу савременог српског језика. У: *Прилози проучавању језика* 48. Нови Сад: Филозофски факултет – Одсек за српски језик и лингвистику, 18 стр. (75–92). **M52**

Перишић, Јелена (2019). Блискозначне именице *основа* и *темељ* и методе њихове семантичке диференцијације. У: *Прилози проучавању језика* 50. Нови Сад: Филозофски факултет – Одсек за српски језик и лингвистику, 24 стр. (85–108). **M52**

Перишић, Јелена (2020). Колико Пољаци разумеју српске колокације? (Да ли једном учеснику библиотеке из часа на час пада на мозак да лови и граби белешке?). У: *Српски као страни језик у теорији и пракси 4 – тематски зборник радова*. Београд: Филолошки факултет, 17 стр. (563–579). **M14**

Perišić, Jelena (2021). Načini imenovanja i obrade kolokacija u priručnicima za srpski jezik kao strani. U: *Metodički vidici* 12. Novi Sad: Filozofski fakultet, 17 str. (51–67). **M51**

Перишић, Јелена (2022). Изведени закључци, покретни вокали и улазне променљиве – концептуализација кретања у језику струке и науке на примерима семантичких трансформација колоката. У: *Зборник радова са XIII научног скупа младих филолога Србије: Савремена проучавања језика и књижевности*, XIII (1). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 13 стр. (67–79). **M45**

Perišić, Jelena i Dražić, Jasmina (2023). Primena rečnika u nastavi srpskog jezika na Jagelonskom univerzitetu u Krakovu: plan i program predmeta Srpska i poljska leksikografija u kontaktu. U: *Srpski kao strani jezik u teoriji i praksi 5 – tematski zbornik radova*. Beograd: Filološki fakultet (u štampi). (potvrda u prilogu) **M14**

Perišić, Jelena (2023). Rečnik kolokacija srpskog jezika u domenu jezika struke i nauke – potrebe i mogućnosti. U: *Zbornik radova sa I naučne konferencije za mlade istraživače i doktorande Savremeni tokovi u izučavanju jezika, književnosti i kulture*. Beograd: Filološki fakultet (u štampi). (potvrda u prilogu) **M33**

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

На основу добијених резултата истраживања, формулисани су јасни закључци који дају одговоре на постављене циљеве и хипотезе:

1. **терминолошко одређење** – у складу с претпоставкама, питање диференцијације колокација у односу на термине и фразне лексеме разрешено је применом принципа заменљивости и постојаности, као и немогућности реализације семантичких трансформација код компактних спојева који нису колокације. Уочено је како је код већине спојева заменљивост колоката синонимом минимална, а уколико би до такве замене и дошло, колокација више не би била карактеристична за научни стил. Додатно, без последица у виду промене стила у већини случајева не би било могуће употребити ни једнолексемски еквивалент. Оправданост сврставања вишечланих терминолошких јединица у колокације доказана је контрастивном анализом на међујезичком плану, након чега је утврђено да се овакве структуре морају учити, те је за њих усвојен термин *терминолошке колокације*.
2. **формални обрасци** – очекивано је било да ће примарни колокати (кључне речи) претежно бити именички, пре свега девербативне именице, што је у обе посматране области и потврђено. Такође, претпоставка је била да ће се у ексцерпираним примерима јавити велик број глаголско-именичких колокација насталих у процесу декомпозиције

предиката. Када је реч о лингвистици, резултати се поклапају са хипотезама. Наиме, утврђено је како готово половину колокација ексцерпираних из лингвистичких текстова чине спојеви глагола и именице (43,98%). Међутим, код колокација у текстовима из технике и технологије то није случај, већ највећи број спојева представља комбинација придева и именице (37,01%), док су спојеви глагола и именице на другом месту (34,71%). У непосредној вези са овим јесте и још једна уочена разлика – лингвистички текстови садрже већи број декомпонованих предиката, а технички већи број двочланих термина, односно терминолошких колокација.

3. **семантика колоката** – било је очекивано да ће најдоминантнији слој лексике чинити термини и лексеме карактеристичне за језик научне аргументације, тј. типичне за језик науке и академски стил независно од научне области. И ова хипотеза се показала као исправна, ако се не рачуна семантичко поље кретања које је (сасвим логично, ако се узме у обзир критеријум избора примера за анализу) доминантно и код примарних и код секундарних колоката. С изворним доменом (кретањем) у вези, примећено је како највећи проценат чине лексеме са значењем дуративности, код нешто мањег броја се примећује инхоативност, а најмање је оних са значењском нијансом терминативности, на основу чега је изведен закључак да је фокус научне аргументације постављен примарно на трајање неког процеса, а мање на његов почетак или крај. Када је реч о терминима, као основна разлика између примарних и секундарних колоката издвојила се чињеница да је међу секундарним регистрован доста већи број придева, и то релационих.
4. **педагошки аспект примене резултата истраживања** – огледа се у једном од аспеката њене практичне примене – унапређивању наставе српског као страног језика у домену рецепције и продукције колокација, будући да се, према *Заједничком европском оквиру за живе језике*, као један од исхода учења страног језика на високим нивоима издваја способност аргументације. Ова способност најбоље се очитује у научном функционалном стилу, односно у његовом сегменту који се назива језик струке и науке.
5. **методологија истраживања** – уз постојеће лексиколошке методе, закључено је да се колокације могу истраживати и применом концептуалне методе, којом се открива начин мишљења о феноменима који нису перцептивно доступни човеку. Овим је истраживањем доказана појмовна метфора ИСТРАЖИВАЊЕ ЈЕ ПУТОВАЊЕ.

Истраживање спроведено у овој докторској дисертацији доказало је да научни текстови обилују постојаним лексичким спојевима (вишечланим терминима, фразним лексемама, колокацијама, уже – терминолошким колокацијама). Термин колокација, будући да покрива веома широк дијапазон лексичких синтагматских спојева, у овом раду сужен је и одређен као терминолошка колокација. Издвојена су сва релевантна дистинктивна обележја овога феномена у односу на чисте термине. Поређење текстова из различитих научних области (лингвистика и техника) показало се као исправно јер се овим истраживањем дошло до закључка да се, очекивано, не подударују колокације нити значењски нити структурно. Сви закључци применљиви су у настави, превођењу и лексикографији.

Комисија сматра да су формулисани закључци логично изведени из добијених резултата и јасно одражавају значај и научни допринос спроведеног истраживања.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Кандидаткиња је у потпуности успешно обавила истраживања која су била предвиђена планом у пријави теме докторске дисертације. Добијени резултати истраживања приказани су јасно, систематично и прегледно. Табеле и графикони омогућавају увид у све добијене резултате. Подаци добијени у току истраживања обрађени су и анализирани помоћу адекватних метода. Анализа је заснована на добром познавању истраживане научне области, резултати су интерпретирани на адекватан начин, анализирани у контексту доступних научних сазнања у оквиру теме и повезани у целину са теоријским поставкама рада.

Комисија позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Дисертација је у потпуности написана у складу са предложеним истраживањима и образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Дисертација садржи све неопходне елементе оригиналног научног рада, на основу којих би се истраживање могло поновити и који су неопходни за разумевање проблематике обрађене у самом раду. Дисертација је написана концизно, разумљиво и представља резултат самосталних истраживачких напора кандидата.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

Оригиналност дисертације огледа се у следећем: (а) истраживана проблематика новина је у србистици јер су се испитивали посебни (обично бинарни) лексички спојеви (колокације) карактеристични за стил научних радова; (б) идентификоване колокације, дате у виду прилога у дисертацији, добра су збирка коју могу користити научни радници чији је српски језик матерњи, нематерњи или страни; (в) на лексичком континууму посебно (ново) место треба да заузму термилошке колокације, досад неидентификоване у домаћој лингвистици; (г) поређењем двеју дисциплина (лингвистике и технике) уочене су карактеристике вербалног исказа истраживача и утврђене су заједничке и диференцијалне црте; (д) истраживање показује могућност примене свих метода анализе лексичких спојева, што је освежено и савременом концептуалном методом.

Провером рада на плагијаризам, утврђено је следеће: „На основу анализе која је вршена програмом IThenticate који Филозофски факултет користи за проверу оригиналности текста у докторским дисертацијама, закључено је да индекс поклапања у раду кандидаткиње Јелене Перишић износи 9%, у 92957 речи програм проналази 471 поклапање према 105 извора.”

Утврдили смо да се подударање односи на термилошке и методолошке фразе, које се уобичајено користе у области истраживања којој тематика дисертације припада. Увидом у извештај о тестирању на плагијаризам Комисија констатује да је кандидаткиња адекватно цитирала коришћену литературу и да оригиналност добијених научних резултата и дискусије није упитна.

4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања?

Детаљним увидом Комисија није уочила формалне и/или суштинске недостатке који би могли утицати на резултате истраживања дисертације и/или умањити научну вредност докторске дисертације.

X ПРЕДЛОГ:

На основу наведеног, комисија предлаже:

а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана

Место и датум: Нови Сад, 17. 9. 2023.

1. Милан Ајџановић, редовни професор
_____, председник

2. Милка Николић, редовни професор
_____, члан

3. Јелена Ајџановић, ванредни професор
_____, члан

4. Јасмина Дражић, редовни професор
_____, члан и ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.

1. Милан Ајџановић, редовни професор

Milica Ajdzanovic, председник

2. Милка Николић, редовни професор

Milica Nikolic, члан

3. Јелена Ајџановић, ванредни професор

Jelena Ajdzanovic, члан

4. Јасмина Дражић, редовни професор

Jasmina Dragic, члан и ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.